

УДК 811.111:378

Козирацька Вікторія*(м. Остроз, Україна)**Національний університет «Острозька академія»***СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВНЗ**

У тезах обґрунтовано актуальність застосування інноваційних методів навчання у процесі викладання англійської мови у ВНЗ. Проаналізовано найбільш ефективні методи навчання іноземної мови у вищій школі. Окреслено перспективи подальших досліджень.

Ключові слова: *метод навчання, інноваційні методи навчання, студенти, вища школа, навчання іноземної мови у ВНЗ.*

В тезисах обоснована актуальность применения инновационных методов обучения в процессе преподавания английского языка в вузе. Проанализированы наиболее эффективные методы обучения иностранному языку в высшей школе. Определены перспективы дальнейших исследований.

Ключевые слова: *метод обучения, инновационные методы обучения, студенты, высшая школа, обучение иностранному языку в вузе.*

The relevancy of applying innovative teaching methods within the process of teaching English language at university is justified. The most effective methods for teaching foreign language at university are analyzed. The directions for future research are outlined.

Key words: *teaching method, innovative teaching methods, students, university, teaching foreign language at university.*

Проблема статусу іноземних мов є проблемою, що найбільш обговорюється в системі світової освіти у ХХІ столітті. Вивчення іноземних мов, зокрема англійської, як засобу міжнародної

комунікації, є одним з основних чинників забезпечення якості мовної освіти. Актуальність оволодіння іноземними мовами підтверджено Рекомендаціями Комітету Міністрів Ради Європи, де зазначено, що багату спадщину різноманітних мов та культур Європи необхідно перейняти і розвивати, а зусилля щодо мовної освіти спрямувати на те, щоб запобігти взаємному нерозумінню, обумовленому відмінностями мов, перетворивши мовний бар'єр в джерело взаємного збагачення та діалогу культур.

Проблему пошуку нових методів викладання англійської мови у ВНЗ досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені, серед яких слід відзначити В. Агеєву, Л. Артамонову, С. Крамаренко, О. Овчарук, Л. Пироженко, О. Пометун, М. Скуратівська, С. Барнс (S. Barnes), М. Семпл (M. Sample) та ін. Попри це, враховуючи постійний розвиток суспільства й освіти, пошук ефективних, інноваційних шляхів викладання іноземних мов у вищій школі залишається актуальним.

Мета нашої розвідки – є проаналізувати особливості сучасних методів викладання англійської мови у ВНЗ. Цілеспрямований процес передачі і засвоєння знань, умінь і навичок передбачає використання певних прийомів, способів, які у своїй сукупності утворюють метод навчання. Метод навчання – спосіб упорядкованої, взаємопов'язаної діяльності вчителів та учнів, спрямованої на вирішення завдань освіти, виховання і розвитку в процесі навчання [6, с. 89].

У Великому тлумачному словнику української мови поняття метод трактується як: 1. спосіб пізнання явищ природи та суспільного життя; 2. прийом або система прийомів, що застосовується в якій-небудь галузі діяльності; 3. спосіб дії [2, с. 664].

Метод в своєму загальному значенні, як зазначає Г. Селевко, є шлях, спосіб, система прийомів, що застосовується людиною для досягнення певної мети. В енциклопедії освітніх технологій Г. Селевко зауважує, що методи навчання – це: способи передачі вчителем і засвоєння учнями знань, умінь і навичок; впорядковані способи взаємопов'язаної діяльності вчителя та учнів, спрямовані на рішення навчально-виховних завдань; способи організації пізнавальної діяльності учнів [5, с. 8].

У сучасній педагогічній науці існують різні класифікації методів навчання, що базуються на різних принципах. Як зауважує О. Леушина, всі методи поділяють на три види: пасивні, активні й інтерактивні. Пасивні методи навчання – це методи, за яких студент займає позицію пасивного слухача інформації, яку подає педагог. Під пасивним методом навчання розуміють форму взаємодії, в якій викладач є дійовою особою. При використанні цього методу учні займають роль пасивних слухачів, діяльність яких повністю контролюється і активізується викладачем [3, с. 119]. Активні методи навчання – це методи, за яких студент і педагог перебувають у ситуації активного діалогу. Інтерактивні методи навчання – це методи, за яких наявна взаємодія студентів між собою і викладачем (може бути безпосередньою і опосередкованою), що дозволяє реалізовувати в навчанні ідеї взаємонавчання і колективної розумової діяльності, процес спілкування «на рівних», за якого всі учасники готові обмінюватися один з одним інформацією, висловлювати свої ідеї, відстоювати свою точку зору в баченні проблеми, що включає в себе аналіз реальних проблем і ситуацій навколишньої дійсності (нецікаве, неактуальне навчальне завдання не здатне викликати інтерес у учнів).

Очевидно, що в умовах сучасної освіти найбільш доцільним є використання інтерактивних методів навчання, які сприяють залученню студентів у активний процес отримання та переробки знань. Найбільший потенціал для вивчення англійської мови у ВНЗ мають такі інтерактивні методи: «мозковий штурм», рольова і ділова ігри, розробка проекту, кейс-метод, «круглий стіл» (дискусія, дебати).

Метод мозкової атаки (або мозковий штурм, банк ідей) застосовується з метою висунення різних варіантів рішення проблеми, «атакуючи» її одночасно з різних сторін. Заздалегідь формулюється проблема у вигляді питання. Далі відбувається обговорення і класифікація ідей, в результаті ранжування яких (шляхом голосування або дискусії) вибираються найбільш перспективні [4].

Метод «круглого столу» або дискусія передбачає ретельний аналіз конкретної ситуації в міжособистісних стосунках. Для проведення такого аналізу надається інформація наступним чином:

введення або загальний опис ситуації, формулювання події з вказівкою прийнятих рішень і заходів для їх подальшого обговорення.

Метод проектів є не менш цікавим, оскільки сприяє самостійному отриманню знань, формуванню навичок теоретичного аналізу літературних даних, розвитку комунікативних і дослідницьких умінь [1, с. 48]. Такі навички передбачають виявлення проблем, побудову гіпотез, проведення експерименту, спостереження за результатами і їх аналіз, висновки, доповіді на конференціях та ін.

Популярністю користується ще один ефективний метод активного навчання – це ділові та рольові ігри [1, с. 47]. Ділові ігри в загальному вигляді можна визначити як метод імітації (наслідування, зображення, відображення) прийняття управлінських рішень за заданими правилами або правилами, що виробляються самими учасниками гри в різних ситуаціях (через програвання, розігрування). Головна дидактична мета ділової гри – підвищити самостійність учнів, активізувати їх мислення, розвинути творчий підхід в рішенні задач [7, с. 137]. Цей метод дозволяє розкрити потенціал кожного, а також його здатності до колективної роботи. Ділова гра розвиває логічне мислення, здатність до пошуку рішень, грамотне мовлення, вміння спілкуватися в ході дискусії [3, с. 120]. Рольові ігри є найбільш масштабною і важливою в змістовному відношенні групу ігор, застосовуваних в умовах інтерактивного навчання. Їх сутність полягає в наступному: людина тимчасово “приймає” певну соціальну роль, демонструючи поведінкові моделі, які, на її думку, їй відповідають. У грі бере участь одночасно кілька чоловік – кожен виступає в своїй ролі. Учасники виконують ролі, не характерні для них, або характерні, але в абсолютно іншій обстановці, що дозволяє отримати новий досвід поведінки. Рольові ігри від ділових відрізняються відсутністю системи оцінювання в їх процесі. Рольова гра, як і групова дискусія, може виступати і в якості “наскрізного” тренінгового методу, що включається в різноманітні вправи, і в якості самостійної техніки [4, с. 114].

Таким чином, інтерактивні методи навчання покликані підвищити інтерес студентів до вивчення іноземної мови, а також

ефективність засвоєння ними нових знань, умінь і навичок у процесі активної взаємодії студентів між собою та з викладачем.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у більш докладному аналізі інноваційних методів навчання, що є найбільш ефективними для викладання іноземних мов у вищій школі.

Література:

1. Агеева Т.Н. Кейс-метод как способ активизации познавательной деятельности обучающихся / Т. Н. Агеева, И. В. Егоренкова // Научный альманах. – 2014. – № 1. – С. 47–49.

2. Великий тлумачний словник української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ, Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2005. – 1728 с.

3. Леушина Е. А. Классификация методов обучения в педагогической деятельности / Е. А. Леушина // Вектор науки ТГУ. Сер. Педагогика, психология. – 2015. – № 3 (22). – С. 119–122.

4. Пафифова Б.К. Ситуационно-ролевые игры как одна из форм интерактивных методов обучения в высшей школе / Б. К. Пафифова // Вестник Майкопского государственного технологического университета. – 2015. – № 1. – С. 110–116.

5. Селевко Г. К. Энциклопедия образовательных технологий : в 2-х т. – Т. 1. / Г. К. Селевко. – Москва : НИИ школьных технологий, 2006. – 816 с.

6. Фіцула М. М. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. – Київ: Видавничий центр “Академія”, 2002. – 528с.

7. Шамис В. А. Активные методы обучения в ВУЗе / В. А. Шамис // Сибирский торгово-экономический журнал. – 2011. – № 14. – С. 136–144.